

УДК 336.7

АНАЛІЗ ГОЛОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНИЙ СТАН РИНКУ ВІДСОТКОВИХ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ

О. Марченко¹, Ю. Лацик²

¹ Львівський державний університет внутрішніх справ
79007 м. Львів, вул. Городоцька, 26

² Львівський національний університет імені Івана Франка
79008, м. Львів, просп. Свободи, 18

У статті досліджується еволюція та сучасний стан ринку відсоткових банківських продуктів в Україні. Аналізуються поняття „банківський продукт”, „ринок банківських продуктів”, визначаються загальні особливості вітчизняних кредитного та депозитного ринків та їх елементів. На основі здійсненого аналізу робиться висновок про кризовий стан ринку відсоткових банківських продуктів. Можливість відновлення його розвитку залежить, насамперед, від вдосконалення механізмів забезпечення фінансової безпеки його учасників.

Ключові слова: банківський продукт, ринок банківських продуктів, ринок відсоткових банківських продуктів, кредитні продукти, депозитні продукти, кредит, депозит.

1. Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

В умовах розвитку економіки української держави винятково важливого значення набуває формування та ефективне функціонування ринку банківських продуктів, оскільки саме банки є рушійною силою економічного поступу та ринкових перетворень.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття.

Ринок банківських продуктів (послуг) був об'єктом дослідження у працях багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема О. Дзюблюка, Є. Жукова, Ю. Качаєва, Ю. Коробова, О. Лаврушина, А. Мороза, М. Мируна, М. Савлука, В. Солдаткіна, В. Усоскіна, Е. Уткіна. Дослідженням ринку банківських послуг займалися також відомі іноземні економісти: С. Валдес, К. Гавальд, Р. Джозлін, В. Заутер, Ф. Котлер, П. Роуз, Дж. Сондерс, Дж. Стенлейк, Ж. Стуфле та інші. Та все ж, дослідження ринку банківських продуктів у вітчизняній науковій думці знаходиться лише на початковій стадії, як і сам процес його розвитку. Необхідно уточнити відповідний понятійно-категоріальний апарат, напрацювати і вдосконалити методики визначення собівартості та цін на банківські послуги, розробити методи прогнозування розвитку сфери банківських послуг на перспективу. Крім того, завжди існує потреба у моніторингу ринку банківських продуктів, виявленні головних

тенденцій його розвитку, вивченні попиту і пропозиції банківських продуктів. І нарешті, окремі сегменти ринку банківських продуктів потребують глибших досліджень. Це і зумовило актуальність даної статті.

3. Формулювання мети статті (постановка завдання).

Метою даної статті є визначення головних тенденцій розвитку і сучасного стану ринку банківських продуктів в Україні, зокрема ринку відсоткових банківських продуктів.

4. Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Насамперед, зауважимо, що єдиного розуміння поняття ринок банківського продукту немає, оскільки не існує загальноприйнятого розуміння товару, який на ньому продається – банківського продукту.

Аналіз наукової літератури дозволяє виділити щонайменше такі підходи до розуміння сутності банківського продукту:

- 1) як банківської послуги (тобто ототожнення банківського продукту з банківською послугою) [7, с. 42; 13, с. 29; 14, с.89; 17, с. 58];
- 2) як способу, процедури надання банківських послуг [10];
- 3) як комплексу (сукупності) банківських послуг [4, с. 27; 5, с. 40];
- 4) як комплексу (сукупності) банківських послуг і операцій [9, с.19].

Отже, на сьогодні, більшість вчених дійшли думки, що банківський продукт це – „комплекс послуг”, „визначених дій”, „операцій”, виконуваних банком в інтересах клієнтів. На наш погляд, банківський продукт доцільно розглядати як сукупність однорідних банківських послуг; банківську послугу – як набір взаємопов'язаних операцій банку, спрямованих на задоволення потреб його клієнта; банківські операції („виробничий процес” банку, технологія створення банківського продукту) – як комплекс технічних, бухгалтерських, фінансові та інші прийоми і способи дій банку, завдяки яким надається банківська послуга.

Щодо ринку банківських продуктів, то у науковій літературі знаходимо такі його трактування: сукупність існуючих і потенційних клієнтів банку [6, с. 21]; сукупність покупців і продавців банківських послуг, і самих банківських послуг [12, с. 139]. На наш погляд, ці визначення не відображають сутності ринку як економічної категорії. Адже, будь-який ринок не є просто сукупністю продавців та покупців. Ринок – це завжди їх взаємодія, в результаті якої врівноважується попит та пропозиція.

Оскільки, як вже зазначалося, чимало науковців ототожнювали поняття „банківський продукт” і „банківська послуга”, тому у багатьох дослідженнях є визначення ринку банківських послуг, який розуміється як сфера:

формування та реалізації попиту і пропозиції на послуги банків, що задовольняють потреби клієнтів і створюють банківських прибуток [3, с. 27; 14, с. 31;];

економічних відносин, функцією яких є балансування попиту і пропозиції на банківські продукти [16, с. 24-25].

На наш погляд, ринок банківських продуктів можна визначити як систему економічних відносин, у якій збалансовується попит і пропозиція на банківські продукти та формується ціна на них. Елементами ринку банківських продуктів, як і будь-якого іншого ринку є: товар (банківський продукт), попит (його формують суб'єкти-покупці, які можуть бути фізичними особами, суб'єктами

господаруваннями, банками), пропозиція (представлена банківськими установами), ціна (методи ціноутворення).

Традиційно, у структурі ринку банківських продуктів виділяють окремі сегменти, що відповідають окремим групам банківських продуктів: кредитних; інвестиційних; розрахунково-касових; депозитних та інших.

Для зручності аналізу, ми вважаємо за доцільне сегментувати ринок банківських продуктів дещо по-іншому (у відповідності до класифікації банківських продуктів за їх зв'язком з функцією банку у перерозподілі грошових ресурсів, запропонованої Л. Романенко [12, с. 140], а саме на:

ринку відсоткових банківських продуктів (пов'язані з діяльністю банку по перерозподілу грошових ресурсів і з відсотковими витратами (доходами) банку: депозитні, кредитні, інвестиційні продукти, а також операції з дорогоцінними металами);

ринку комісійних банківських продуктів (не пов'язані з перерозподілом грошових ресурсів і приносять банку не відсоткові доходи: операції з цінними паперами та з іноземною валютою; трастові, консультаційні, інформаційні, страхові операції; послуги з фінансового менеджменту клієнта);

ринку відсотково-комісійних банківських продуктів (поєднують в собі особливості відсоткових і комісійних продуктів: послуги системи „Клієнт-Банк”, „Телебанкінг”, „Вестерн Юніон”; касово-розрахункові, лізингові, факторингові, фортфейтингові операції, операції з пластиковими картками).

Для аналізу сучасних тенденцій розвитку ринку банківських продуктів найбільш важливим є аналіз ринку відсоткових банківських продуктів. Оскільки, кредитні операції банків становлять на сьогодні більше 70 % усіх операцій банків, а відсоткові банківські продукти приносять їм більше 50 % доходу.

Найпоширенішою послугою на ринку банківських продуктів є надання кредитів. Кредитні послуги приносять банківським установам основну частину доходу. За оперативною інформацією НБУ, станом на 1 травня 2010 р. кредитні операції складають 71,5 % загальних активів банків.

Кредит як відсотковий банківський продукт надається фізичним, юридичним особам, банкам кореспондентам – міжбанківський кредит.

Виходячи з даних табл. 1. основними тенденціями розвитку ринку кредитних банківських продуктів з 1991 р. є наступні.

Таблиця 1

Основні показники кредитного ринку України за 1991-2010 рр. *

РІК	НАДАНІ КРЕДИТИ (МЛН. ГРН.)	У % ДО ПОПЕРЕД. ПЕРІОДУ	У ТІМ ЧИСЛІ :					
			ЗА ВИДАМИ ВАЛЮТ, %		ЗА ТЕРМІНОМ, %		ЗА КАТЕГОРІЯМИ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ, %	
			У НАЦІО- НАЛЬНІЙ	У ІНОЗЕМ- НІЙ	ДОВГО- СТРОКОВІ	КОРОТКО- СТРОКОВІ	СУБ'ЄКТАМ ГОСПОДА- РЮВАННЯ	ДОМО- ГОСПОДАР- СТВАМ
1991	0,1	-	100,00	0,00	12,37	87,63	-	-
1992	27	2783,5	94,83	5,17	3,70	96,30	-	-
1993	406	1503,7	88,89	11,11	5,17	94,83	-	-
1994	1558	383,7	76,96	23,04	11,36	88,64	-	-
1995	4078	261,7	74,28	25,72	10,67	89,33	96,7	3,3

1996	5452	133,7	75,24	24,76	11,13	88,87	96,3	3,7
1997	7295	133,8	70,72	29,28	10,60	89,40	81,6	18,4
1998	8873	121,6	57,67	42,33	18,40	81,60	94,0	6,0
1999	11787	132,8	48,50	51,50	22,44	77,56	94,2	5,8
2000	19574	166,1	53,99	46,01	17,95	82,05	95,0	5,0
2001	28373	145,0	55,85	44,15	21,69	78,31	95,0	5,0
2002	42035	148,2	58,20	41,80	28,19	71,81	92,1	7,9
2003	67835	161,4	58,32	41,68	45,04	54,96	86,8	13,2
2004	88579	130,6	57,81	42,19	54,19	45,81	83,3	16,7
2005	143418	161,9	56,70	43,30	61,78	38,22	76,6	23,4
2006	245226	171,0	50,50	49,50	64,85	35,14	68,0	45,0
2007	426900	174,1	50,10	49,90	69,20	30,80	61,0	37,6
2008	734000	172,0	40,90	59,10	69,80	30,20	60,4	38,2
2009	759400	103,5	-	-	-	-	-	-
2010**	723295	0,95	-	-	-	-	465684	209458

*Складено за даним: [1;2].

**Станом на 01.04.2010 р.

З кожним роком (за винятком 2009 р.) обсяги кредитів, наданих банками України зростали. Лише за 2000-2008 рр. кредитний портфель банків України зріс у 37,5 разів. Найвищі темпи росту виданих кредитів починаючи з 2000 р. спостерігалися у 2006-2008 рр. і склали більше 170 %. Світова фінансова криза внесла свої корективи у розвиток вітчизняного кредитного ринку: у 2009 р. вперше за всю історію розвитку ринку банківських продуктів обсяг кредитування практично не змінився.

Позитивним явищем у сфері кредитування суб'єктів господарювання є наявність стійкої тенденції до зростання довготермінового кредитування, особливо за 2001-2008 рр. (за цей період вона збільшилася з 21,7 до 69,8 %).

На наш погляд, збільшенню довготермінового кредитування сприяло послідовне зниження облікової ставки, темпів інфляції і нарощування відповідної ресурсної бази. Чим вищими є темпи інфляції в країні, тим меншою є частка довготермінових кредитів у кредитному портфелі банків.

На кредитному ринку України спостерігається також стала тенденція зростання обсягу наданих кредитів у іноземній валюті.

Починаючи з 1998 р. структура кредитного портфелю банків України за видами валют різко змінюється: якщо у 1997 р. частка кредитів, наданих у іноземній валюті складала 29,3 %, то у 1998 р. – 42,3 %. З цього часу, їхня частка у загальному обсязі кредитування стабільно зростає. Пояснення цьому факту можна дати такі. По-перше, лібералізація зовнішньої торгівлі й відмова від обов'язкового продажу валютних надходжень резидентів обумовили зростання активів підприємств на валютних рахунках в українських банках. А збільшення кількості грошей (у тім числі в іноземній валюті) в економічній системі обумовлює поживлення їх обігу, зростання банківських пасивів, а це, у свою чергу, створює передумови для розвитку ринку валютного кредитування. По-друге, кредитування в іноземній валюті, незважаючи на досягнення відносної стабільності національної грошової одиниці, залишається дієвим інструментом страхування інфляційних ризиків (ставки за кредитами у національній валюті є приблизно вдвічі вищі, ніж у іноземній валюті).

В Україні більшість кредитів (понад 60 %) банківські установи надають суб'єктам господарювання. Однак позитивною є тенденція нарощення кредитування фізичних осіб.

Крім цих тенденцій розвитку ринку кредитних банківських продуктів, зауважимо таке. Різні види економічної діяльності кредитуються в Україні неоднаково. Розрахунки за даними НБУ [2, с. 115] показують, що структура кредитного портфеля банківських установ, станом на кінець січня 2010 р. засвідчує дисбаланс між кредитуванням позичальників різних видів економічної діяльності. Розподіл кредитів між суб'єктами господарювання різних видів економічної діяльності такий: 39,3 % - торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку; 22,9 % переробна промисловість; 12,5 % - будівництво; 11,1 % - операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям; 6,6 % сільське, лісове господарство та рибальство; 3,8 % діяльність транспорту та зв'язку; 3,8 % - решта (виробництво та розподілення електроенергії, газу та води – 0,25 %; добувна промисловість – 1,56 %, надання комунальних послуг – 1,00%, діяльність готелів та ресторанів – 0,55 %, охорона здоров'я – 0,39 %, освіта - 0,02 %)

Отже, на даний час кредитуються в основному торгівля та промисловість – на них припадає 63,8 % усіх виданих кредитів суб'єктам господарювання. Позитивним зрушенням є зростання кредитування сільського господарства.

У кредитуванні домашніх господарств протягом 2006-2009 рр. спостерігалася тенденція до зниження частки споживчих і підвищення частки кредитів на придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості, а також зростання питомої ваги іпотечних кредитів (табл.2).

Щодо рівня ризику кредитного портфеля банків, то частка проблемних банківських кредитів (прострочених) у їх загальному обсязі знижувалася: якщо станом на 1 січня 2001 р. вона складала 11,3 %, то вже станом на 1 січня 2005 р.– 3,2 % (табл. 3). Така тенденція спостерігалася до 2008 р.: заборгованість знизилася до 1,3 %. Але у зв'язку з фінансовою кризою за2008-2009 рр. – різко зросла і склала на початок 2010 р. 9,4 %. Отже, якість кредитного портфеля комерційних банків України погіршилася і виникло питання їхньої фінансової безпеки.

Таблиця 2

Кредити, надані депозитними корпораціями домашнім господарствам за цільовим призначенням

ЗАЛИШКИ КОШТІВ НА КІНЕЦЬ ПЕРІОДУ	2006		2007		2008		2009**	
	МЛРД. ГРН.	%	МЛРД. ГРН.	%	МЛРД. ГРН.	%	МЛРД. ГРН.	%
ВСЬОГО, У ТИМ ЧИСЛІ :	82,0	100,0	160,4	100,0	280,5	100,0	245,3	100,0
ІПОТЕЧНІ КРЕДИТИ	20,5	25,0	73,1	45,6	143,4	51,1	134,5	54,8
СПОЖИВЧІ КРЕДИТИ	58,5	71,3	115,0	71,7	186,1	66,3	140,0	57,1
НА ПРИДБАННЯ, БУДІВНИЦТВО ТА РЕКОНСТРУКЦІЮ НЕРУХОМОСТІ	20,4	24,5	40,8	25,4	88,4	31,5	99,8	40,7

ІНШІ КРЕДИТИ	3,1	3,8	4,6	2,9	6,0	2,1	5,4	2,2
--------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

* Складено і розраховано за даними: [2].

** Станом на кінець листопада 2009 р.

Таблиця 3

Прострочена заборгованість за кредитами, виданими банками України

ПОКАЗНИК	РОКИ (СТАНОМ НА 01.01)						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2010**
ПРОСТРОЧЕНА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ЗА КРЕДИТАМИ, МЛН. ГРН.	3145	3379	4456	6357	18015	69935	71776
ТЕМП РОСТУ, %	-	107,4	131,9	142,7	283,4	388,2	102,6
У % ДО ЗАГАЛЬНОГО ОБСЯГУ НАДАНИХ КРЕДИТІВ	3,2	2,2	1,7	1,3	2,3	9,4	9,9

* Складено і розраховано за даними: [8.]

** Станом на 01.04.

До особливостей, що відображають якісну сторону розвитку системи кредитування можна віднести такі.

1. Головна сфера банківської діяльності в Україні – кредитування – фактично не має спеціального законодавчого забезпечення. Правовідносини у сфері кредитування регулюються в основному нормами Цивільного кодексу України, Законів України „Про Національний банк України”, „Про банки і банківську діяльність”, „Про іпотеку”, „Про іпотечне кредитування”, Положеннями НБУ „Про кредитування” і „Про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями комерційних банків”. Цивільний кодекс містить загальні норми, котрі належать до інституту кредитного договору, регламентує порядок звернення стягнення на закладене майно, способи забезпечення зобов'язань. Закон „Про Національний банк України” має норми, які стосуються загальних положень грошово-кредитної політики. Закон „Про банки і банківську діяльність” також дає загальне трактування кредитних операцій і містить загальні норми, що стосуються інституту захисту прав та інтересів кредиторів, забезпечення стабільності банківської системи, деякі обмеження у сфері кредитування. Отже, суттєвою проблемою, яка безпосередньо впливає на стан системи банківського кредитування є відсутність спеціального законодавчого забезпечення. Також варто зазначити, що нормативне регулювання кредитних відносин НБУ не має системного характеру й не забезпечує сталого функціонування і розвитку системи банківського кредитування в Україні.

2. У сучасній практиці застосовуються три основні методи кредитування: цільова позика, кредитна лінія і кредитування поточного рахунку у міру надходження платіжних документів до нього в межах відкритого ліміту кредитування („овердрафт”). Найпоширенішими з них є цільові кредити. Частка овердрафту в кредитному портфелі банків поки що незначна.

3. При встановленні відсотку за кредит банківські установи враховують цілу низку чинників. Водночас, деякі моменти враховуються недостатньо. Так, по-перше, незважаючи на зменшення облікової ставки НБУ і зниження темпів інфляції,

Р.)			ГРН.		ГРН.		ГРН.		ГРН.	
1991	2	-	2	100,0	-	0,0	1	50,0	1	50,0
1992	20	1000,0	18	90,0	2	10,0	17	85,0	3	15,0
1993	353	1765,0	254	72,0	99	28,0	323	91,5	30	8,5
1994	2422	686,1	1401	57,8	1021	42,2	2208	91,2	214	8,8
1995	4287	177,0	2710	63,2	1577	36,8	3672	85,6	615	14,4
1996	5145	120,0	3583	69,6	1562	30,4	3914	76,1	1231	23,9
1997	6357	123,6	4685	73,7	1672	26,3	4052	63,7	2305	36,3
1998	8278	130,2	5046	61,0	3232	39,0	5160	62,3	3119	37,7
1999	12156	146,8	6830	56,2	5326	43,8	7837	64,5	4319	35,5
2000	18738	154,1	11551	61,6	7188	38,4	11958	63,8	6780	36,2
2001	25674	137,0	17393	67,7	8281	32,3	14336	55,8	11338	44,2
2002	37715	146,9	25636	68,0	12079	32,0	18413	48,8	19302	51,2
2003	61617	163,4	41954	68,1	19663	31,9	29221	47,4	32396	52,6
2004	82959	134,6	52759	63,6	30200	36,4	41348	49,8	41611	50,2
2005	134754	162,4	87769	65,1	46985	34,9	59500	44,8	73200	55,2
2006	185917	138,0	115102	62,0	70814	38,0	77500	42,1	106700	57,9
2007	283875	128,5	192297	67,7	91577	32,3	-	-	-	-
2008	359740	150,6	201835	56,1	157905	43,9	-	-	-	-
2009	334953	91,3	173091	51,7	161862	48,3	-	-	-	-

*Складено і розраховано за даними: [1, с. 102-104, 109-110; 2, с. 84.]

Як бачимо, з кожних роком (за винятком 2009 р.) ресурсна база банків зростала. За період з 1996 (рік початку етапу становлення ринку банківських продуктів в Україні) по 2008 р. обсяг депозитів, залучених банками України зріс у 70 разів; у тім числі за період 2000-2008 рр. – у 19,2 рази. На наш погляд, це було зумовлене: зміною пріоритетів ведення банківського бізнесу; обмеженістю вибору фізичними особами інструментів капіталізації грошових заощаджень через недосконалість функціонування фондового ринку України; зростанням довіри населення та суб'єктів господарювання до банків. Збільшення суми акумульованих банками приватних заощаджень зумовило в свою чергу можливість розширення кола послуг, котрі пропонувалися фізичним особам, зокрема шляхом надання їм споживчого кредиту.

Станом на кінець 2008 р. обсяг залучених депозитів не зменшився порівняно з 2007 р., не зважаючи на початок світової фінансової кризи осені 2008 р. Але на це була своя причина – заборона НБУ дострокового вилучення депозитів. Вперше за всі роки незалежності обсяги депозитів скоротилися у 2009 р. (на 8,7 %), що зумовлено наслідками впливу фінансово-економічної кризи на ринок банківських продуктів України. Налякана банкрутством низки банків частина вкладників після закінчення терміну вкладів забрала свої заощадження з банків.

Обсяги депонування коштів у національній валюті за всі роки переважають вкладення у іноземній валюті. Це зумовлено значно вищими відсотковими ставками по вкладах у гривні, ніж у інших грошових одиницях. Суттєві зміни у структурі депозитів відбулися за 2008-2009 рр. Якщо на кінець 2007 р. частка вкладів у національній валюті складала 67,7 %, а у іноземній – 32,3 %, то на кінець 2009 р. відповідно 51,7 і 48,3 %. Це пояснюється девальвацією гривні восени 2008 р., коливаннями її курсу та інфляційними очікуваннями населення.

На сьогодні, на ринку депозитів для юридичних і фізичних осіб, за даними Української асоціації банків можна виділити наступних лідерів: ПАТ КБ „Приватбанк”, ПАТ „Державний експортно-імпортний банк України”, ПАТ „Райффайзен Банк Аваль”, ПАТ „Ощадбанк” [11].

Аналіз депозитних продуктів, які пропонують лідери залучення коштів фізичних осіб, показує, що сьогодні банки пропонують клієнтам багатий вибір вкладів (від 10 до 50 різних депозитних програм). Характерними для ринку відсоткових банківських продуктів є поєднання в одному банківському продуктів кредитних і депозитних послуг.

Аналіз рівня цін на ринку відсоткових банківських продуктів за 2000-2009 р. показує чітку тенденцію до зниження річних відсоткових ставок за кредитами та підвищення – за депозитами. Це робила кредити більш доступними, а депозити – більш привабливими для споживачів (табл. 5)

Таблиця 5

Середньозважені річні відсоткові ставки за кредитами і депозитами у національній валюті за 2000-2010 рр.*

Ставка	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Квітень 2010
За кредитами (без врахування овердрафту)	37,3	29,6	19,6	17,7	17,5	16,0	15,1	13,9	17,6	20,5	15,9
За депозитами	9,2	10,8	6,9	8,0	7,9	8,5	7,6	8,2	9,9	14,0	13,7

*Складено за даними: [2; 15.]

Щодо споживачів ринку відсоткових банківських продуктів, то як показують розрахунки за даними [1, с 118]: - 54,8 % - це мешканці м. Києва та Київської обл.; 13,5 % - Дніпропетровської; 8,0 % - Донецької; 3,7 % - Одеської; 3,3 % - Харківської; 26,3 % - інших областей (частка кожної - до 2 %). Таким чином, основна частка споживачів концентрується у кількох областях.

5. Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі.

Отже, проведений нами аналіз показує, що ринок відсоткових банківських продуктів активно розвивався з 2000 р. до початку світової фінансово-економічної кризи 2008-2009 рр. Відновлення його розвитку залежить від низки чинників, починаючи від покращення загальної економічної ситуації в країні закінчуючи ефективністю банківського менеджменту в кризових умовах. На наш погляд, насамперед, важливо вирішити проблему безпеки учасників ринку відсоткових банківських продуктів, яка полягає у їх захищеності від загрози втрати прибутків або капіталу. Досягнення безпеки банківських установ зумовлює формування і впровадження виваженої кредитної політики, вдосконалення та застосування нових методів оцінки кредитоспроможності позичальника. Також певними механізмами забезпечення безпеки банків та їх клієнтів є функціонування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, послуги так званих „бюро кредитних історій”. Однак, практика показує, що їхня діяльність потребує вдосконалення, це і має бути предметом подальших досліджень. Якщо вдасться вирішити проблему безпеки учасників ринку банківських продуктів - можна говорити про перспективу відновлення тенденції його розвитку.

1. Бюлетень НБУ №12/2005 (204). - [Електронний ресурс]. – Доступно з: <<http://www.bank.gov.ua>>.
2. Бюлетень НБУ №3/2010 (204). - [Електронний ресурс]. – Доступно з: <<http://www.bank.gov.ua>>.
3. Дзюблюк О. В., Малахова О. Л. Банки і підприємства: кредитні аспекти взаємодії в умовах ринкової трансформації економіки: Монографія. - Тернопіль: Вектор, 2008. – 324 с.
4. Дзюблюк О. Ринок банківських послуг: теоретичні аспекти організації і стратегія розвитку в Україні // Банківська справа. – 2006. - № 5-6., с.23-35.
5. Заєць О. В., Житний П. Є., Кудрявцев В. І. Інструментарій банківської справи: Навч. посіб. - Луганськ: СНУ, 2000. – 352 с.
6. Нікітін А. В. Маркетинг у банку: Навч. - метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2001. – 170 с.
7. Оніщенко С. Особливості розробки банківських продуктів // Банківська справа. – 2000. – № 4. – С. 42 – 43.
8. Основні показники діяльності банків:[Електронний ресурс]. - Доступно з: <<http://www.bank.gov.ua>>.
9. Павленко А. Ф., Решетнікова І. Л., Гончарова І. І. Формування комплексу маркетингових комунікацій на ринку банківських продуктів: Монографія. □ К.: КНЕУ, 2005. □ 248 с.
10. Перепечай Н.М. Маркетинг банківських послуг. Автореферат дис. на здобуття наукового ступеня к. е. н. за спеціальністю 08.06.01 – економіка, організація і управління підприємствами. – Харківський державний економічний університет, Харків, 2003. – 19 с.
11. Показники діяльності банків/ За даними Української асоціації банків. - [Електронний ресурс]. – Доступно з: <<http://aub.org.ua>>.
12. Романенко Л. Ф. Банківський маркетинг: підручник для студ. вищих навч. закладів / Л.Ф. Романенко. - К. : Центр навчальної літератури, 2004. - 344 с.
13. Савелко Т. Теоретичні аспекти ринку банківських послуг України // Економіка України. – 2007. – № 8. – С. 27 – 32.
14. Севрук В. Т. Банковский маркетинг. — М.: Дело ЛТД, 1994. – 128 с.
15. Статистичний щорічник України за 2007 рік.//Державний комітет статистики України - За ред. О.Г. Осауленка. – К.: Консультант, 2008.- С. 66
16. Ткачук В.О. Маркетинг у банку: Навчальний посібник. Тернопіль: “Синтез-Поліграф”, 2006. – С. 76 – 100, С. 220 - 228.
17. Уткин Э. А. Банковский маркетинг. – 2-е изд. – М.: ИНФРА-М, 1995. – 304 с.

ANALYSIS OF MAIN IS PROGRESS TRENDS AND MODERN MARKET OF PERCENT BANK FOODS CONDITION IN UKRAINE

О. Marchenko¹, J Lacyk²

¹*Lviv state university of internal affairs
79007 m Lviv of street of Городоцька, 26*

²*Lviv national university of the name of Ivan Franco
79008, Lviv, prosp. Svobody, 18*

In the article an evolution and modern market of percent bank products condition are investigated in Ukraine. Concepts 'bank product', 'market of bank products' are analysed, the general features of home credit and deposit markets elements are determined. On the basis of realizable analysis drawn conclusion about a crisis market of percent bank products condition. Possibility of proceeding its development depends, first of all, from perfection of mechanisms of providing of financial safety of its participants.

Keywords: bank product, market of bank products, market of percent bank products, credit products, deposit products, credit, deposit.

АНАЛИЗ ГЛАВНЫХ ТЕНДЕНЦИЙ РАЗВИТИЯ И СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ РЫНКА ПРОЦЕНТНЫХ БАНКОВСКИХ ПРОДУКТОВ В УКРАИНЕ

О. Марченко¹, Ю. Лацук²

¹*Львовский государственный университет внутренних дел
79007 м. Львов ул. Городоцька, 26*

²*Львовский национальный университет имени Ивана Франко
79008, г. Львов, просп. Свободы, 18*

В статье исследуется эволюция и современное состояние рынка процентных банковских продуктов в Украине. Анализируются понятия "банковский продукт", "рынок банковских продуктов", определяются общие особенности отечественных кредитного и депозитного рынков и их элементов. На основе осуществленного анализа делается вывод о кризисном состоянии рынка процентных банковских продуктов. Возможность возобновления его развития зависит, в первую очередь, от совершенствования механизмов обеспечения финансовой безопасности его участников.

Ключевые слова: банковский продукт, рынок банковских продуктов, рынок процентных банковских продуктов, кредитные продукты, депозитные продукты, кредит, депозит.